

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny
za rok 2016**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny	3
1. Diagnozowanie problemów rodzin i dzieci na terenie Gminy Piła	3
2. Objęcie monitoringiem rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	5
3. Wypracowanie zasad współpracy interdyscyplinarnej na rzecz wsparcia dziecka i rodziny	5
4. Tworzenie warunków na rzecz uzyskania przez dzieci i młodzież jak najlepszego wykształcenia i rozwoju zainteresowań i promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego.....	7
5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji oraz organizacji wspierających rodzinę i dzieci.....	9
6. Promowanie wartości rodziny oraz prawidłowego wzorca postaw rodzicielskich i relacji w rodzinie	10
7. Promowanie działań z zakresu wspierania rodziny	11
8. Współdziałanie ze społecznością lokalną w ramach rodzinnej integracji	11
9. Promowanie grup wsparcia oraz działań skierowanych na wzmocnienie kompetencji rodzicielskich; organizowanie grup samopomocowych	12
10. Opracowanie indywidualnych planów pomocy dostosowanych do rzeczywistych potrzeb rodzin przeżywających kryzys	13
11. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej.....	13
12. Objęcie wsparciem asystenta rodziny możliwie jak największej liczby rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	14
13. Zwiększanie dostępności do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego	15
14. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia ..	16
15. Włączenie wolontariuszy do pracy z rodzinami	17
III. Inne działania w zakresie wspierania rodziny	17
IV. Wydatki w ramach realizacji celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny	18
V. Osiągnięte rezultaty	20
VI. Podsumowanie	21

I. Wstęp

Rok 2016 był kolejnym rokiem wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.), a jednocześnie ostatnim rokiem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2014-2016, przyjętego Uchwałą Nr LI/669/14 Rady Miasta Piły z dnia 30 września 2014 r., którego opracowanie i realizacja wynikają z art. 176 pkt 1 ww. ustawy.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia zarówno stan realizacji ustawowych zadań w 2016 r., jak i kończącego się Programu.

II. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Diagnozowanie problemów rodzin i dzieci na terenie Gminy Piła

Pierwszym krokiem w kierunku skutecznego udzielenia przez Gminę Piła wsparcia rodzinom w kryzysie oraz przeżywającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest diagnoza występujących w nich problemów.

Informacje o rodzinach przeżywających kryzys, czy też mających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozyskują przede wszystkim pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile. Głównym źródłem informacji są przeprowadzane przez nich rodzinne wywiady środowiskowe, kontakty z rodzinami, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna oraz kontakty z pracownikami innych instytucji, w tym jednostek oświatowych, ochrony zdrowia, sądu i policji. Drugą grupą pracowników MOPS w Pile, którzy gromadzą informacje na temat sytuacji w ww. rodzinach są asystenci rodziny.

W 2016 r. MOPS w Pile udzielił pomocy **2.169** rodzinom, w tym **932** rodzinom z dziećmi. Podobnie, jak w poprzednich latach wśród rodzin z dziećmi przeważały rodziny z jednym dzieckiem (**356 rodzin**) oraz rodziny z dwojgiem dzieci (**343 rodziny**), stanowiąc podobnie jak w 2015 r. łącznie **75%** ogółu rodzin z dziećmi. Najmniej liczną

grupę stanowiły rodziny z 6 i więcej dzieci (**10 rodzin**). Wśród rodzin objętych w ubiegłym roku pomocą społeczną **352** to rodziny niepełne, w większości z jednym dzieckiem. Dane te utrzymują się na poziomie zbliżonym do poprzednich lat.

W 2016 r. nie zmieniły się również powody, z jakich pilskie rodziny zostały objęte społecznym wsparciem. Od lat niezmiennie najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej są bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2016 r. z problemami opiekuńczo-wychowawczymi lub trudnościami w prowadzeniu gospodarstwa domowego borykało się **506 rodzin**.

Rodziny z dziećmi przeżywające trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi niezmiennie od 2012 r., tj. od wejścia w życie *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, mają możliwość korzystania ze wsparcia, które zgodnie z ww. ustawą ma obowiązek zapewnić im gmina.

Szczególną formą wsparcia rodzin w kryzysie jest asysta rodzinna. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile od 2012 r. funkcjonuje Zespół ds. Asysty Rodzinnej, w którym w 2016 r. zatrudnionych było **8 asystentów rodziny**. Objęli oni swoim wsparciem **123 rodziny**, o łącznej liczbie **237 dzieci**, utrzymując się na poziomie zbliżonym do 2015 r., w którym wynosiła **109 rodzin i 240 dzieci**. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 15 ust. 4 *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę z nie więcej niż 15 rodzinami. Rodziny objęte wsparciem asystentów to w większości rodziny korzystające z pomocy społecznej objęte uprzednio pomocą materialną i pracą socjalną, która jednakże nie była wystarczająca. Asystent rodziny oferuje przede wszystkim wsparcie w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych i motywuje do pozytywnej zmiany dotychczasowego stylu życia rodziny. Kolejną grupą rodzin współpracujących z asystentem rodziny, były rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej (**35 rodzin**). Najmniej liczną grupę stanowiły rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem przez sąd (**4 rodziny**). Wśród nich była **1 rodzina**, z której dzieci były umieszczone w pieczy zastępczej oraz **3 rodziny** sprawujące opiekę nad dziećmi.

Rodziny, z którymi w 2016 r. pracowali asystenci, to w zdecydowanej większości rodziny z 1 i 2 dziećmi. Stanowiły one **50%** wszystkich rodzin objętych asystą. Rodziny z 3 i więcej dzieci stanowiły **26%**. Liczba rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, bądź wychowują się u drugiego rodzica wyniosła natomiast **24%**.

2. Objęcie monitoringiem rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu pracy z nimi, jest jednym z zadań asystentów, które wynika z art. 15 ust. 1 pkt 16 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Ilość i sposób kontaktów z rodziną w okresie monitoringu nie są określone w ww. ustawie. Asystenci zatrudnieni w MOPS w Pile kontaktują się z rodziną i oceniają jej sytuację przeciętnie raz w miesiącu, chyba że rodzina sama inicjuje częstsze kontakty, bądź do ośrodka docierają ze środowiska niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny. Działania asystentów w czasie trwania monitoringu sytuacji rodziny polegały również na kontaktach z jednostkami oświatowymi, ochrony zdrowia, a także kuratorami sądowymi i pracownikami socjalnymi celem bieżącego śledzenia sytuacji dzieci.

W 2016 r. asystenci monitorowali sytuację **16 rodzin**. Liczba monitoringów zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. (wówczas monitorowano **24 rodziny**). Spadek tej liczby wynika przede wszystkim z faktu, że w 2016 r. asystenci rodziny zakończyli pracę z mniejszą liczbą rodzin, niż w 2015 r. Przeciętny czas trwania monitoringu wynosił **6 miesięcy**. W jednej rodzinie został on przedłużony o kolejnych 6 miesięcy.

3. Wypracowanie zasad współpracy interdyscyplinarnej na rzecz wsparcia dziecka i rodziny

Współpraca interdyscyplinarna na rzecz wspierania dziecka i rodziny odbywała się na dwóch płaszczyznach. W obrębie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile polegała ona na ścisłej współpracy asystentów rodziny z pracownikami socjalnymi oraz pracownikami pozostałych komórek organizacyjnych, w tym szczególnie Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, Sekcji Realizacji Świadczeń i Ośrodka Wsparcia.

Asystenci i pracownicy socjalni, podobnie jak w poprzednich latach, w ramach swoich obowiązków zawodowych podejmowali współpracę również z przedstawicielami innych instytucji oraz urzędów (zarówno z Piły, jak i spoza jej terenu), które realizują zadania na rzecz dziecka i rodziny, w tym z: Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie np. w Pile, Wałczu, Wągrowcu, Goleniowie, Chojnicach, Sądami Rejonowymi w Pile, Wałczu, Złotowie i Chodzieży, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koszalinie. Współpraca ta niezmiennie miała

charakter konsultacji, wymiany informacji oraz wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do poprawy sytuacji zarówno rodzin z dziećmi, jak i rodzin ubiegających się o przejęcie opieki nad swoimi dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej. Partnerami asystentów i pracowników socjalnych w ich działaniach byli m.in. kuratorzy sądowi, policjanci, pedagodzy, lekarze rodzinni i pielęgniarki środowiskowe oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i opiekunowie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ścisła współpraca MOPS w Pile z sądami, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych ma na celu powrót jak największej liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodziców biologicznych. W jej ramach pracownicy socjalni i asystenci rodziny:

- uczestniczyli w **145** posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, oraz **17** posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej
- sporządzili **254** informacje o funkcjonowaniu rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz opinii o rodzinach zastępczych i kandydatach do pełnienia tej funkcji - na wniosek organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej
- sporządzili **144** informacje o sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na potrzeby placówek opiekuńczo-wychowawczych
- sporządzili **156** sprawozdań do sądów rodzinnych o sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej, w oparciu o postanowienia zobowiązujące MOPS w Pile do ich składania
- sporządzili **26** planów pracy z rodzinami dzieci umieszczonymi w pieczy zastępczej, które zgodnie z *ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* są skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Działaniem na rzecz wspierania rodziny, będącym przykładem współpracy interdyscyplinarnej jest także współpraca pracowników socjalnych i asystentów rodziny z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ww. pracownicy zwykle powoływani są przez wspomniany zespół do grup roboczych prowadzących działania wspierające rodziny dotknięte przemocą.

4. Tworzenie warunków na rzecz uzyskania przez dzieci i młodzież jak najlepszego wykształcenia i rozwoju zainteresowań i promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego

Warunki na rzecz uzyskania przez dzieci i młodzież jak najlepszego wykształcenia i rozwoju pozostały na podobnym, wysokim poziomie, jak w poprzednich latach. W 2016 r. w mieście funkcjonowały:

- 4 kluby dziecięce
- 4 żłobki (1 publiczny, 3 niepubliczne)
- 32 przedszkola (17 publicznych, 15 niepublicznych)
- 7 szkół podstawowych (6 publicznych, 1 niepubliczna)
- 4 zespoły szkół (3 publiczne, 1 niepubliczny)
- 4 gimnazja (2 publiczne, 1 niepubliczne dla młodzieży, 1 niepubliczne dla dorosłych).

Do żłobków uczęszczało **110** dzieci, do publicznych przedszkoli **2.032** dzieci, do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów łącznie **6.276** dzieci.

Podobnie, jak w poprzednich latach w szkołach funkcjonowały świetlice dienne oraz świetlice socjoterapeutyczne, w których dzieci mają możliwość skorzystania z pomocy pedagogów w odrabianiu lekcji oraz w nauce, udziału w zajęciach edukacyjnych, terapeutycznych. W pilskich szkołach funkcjonowało **9 dziennych świetlic**, do których uczęszczało **1.533** dzieci oraz **11 świetlic socjoterapeutycznych**, z których korzystało **255** dzieci.

W roku ubiegłym, podobnie jak w latach poprzednich na terenie miasta funkcjonowały **2** placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizację pozarządową na zlecenie gminy. W ramach tego działania Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży w Pile prowadziło koła zainteresowań, w tym: artystyczno cyrkowe, kulinarno językowe oraz plastyczno rekreacyjne. Zajęcia każdego z kół odbywały się dwa razy w tygodniu w Oratorium im. bł. Piątki Poznańskiej przy ul. Dembowskiego 4 oraz w Oratorium św. Jana Bosko przy ul. św. Jana Bosko 1. Placówki wsparcia dziennego objęły opieką łącznie **30** dzieci. Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży w Pile nie było jedyną organizacją pozarządową, która w

oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2005 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizowała czas wolny dzieciom i młodzieży. Kolejną było Stowarzyszenie Taneczne Beezone, które podobnie jak w 2015 r. prowadziło zajęcia taneczne, w których uczestniczyło **15** dzieci. Zajęcia odbywały się w roku szkolnym, 2 razy w tygodniu. Innym organizatorem czasu wolnego dzieci i młodzieży w oparciu o ww. ustawę była Stacja Diakonii Parafii Ewangelicko–Augsburskiej w Pile. W okresie od lutego do czerwca 2016 r. zorganizowała ona warsztaty teatralne dla **15** dzieci. Zajęcia odbywały się 2 razy w tygodniu, a ich zwieńczeniem było wystawienie przez dzieci i animatorów spektaklu poetycko–muzycznego na podstawie książki Antoine de Saint-Exupéry „Mały Księżę” pt. „Jesteś odpowiedzialny za to, co oswoiłeś”.

Organizacje pozarządowe były również realizatorem wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Piły. Łącznie na realizację zadań w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży Gmina Piła zawarła **8** umów z **6** organizacjami pożytku publicznego (szczegółowe informacje na stronie: www.mops.pila.pl w zakładce *Współpraca z organizacjami pozarządowymi/przyznane dotacje*).

Gmina Piła dysponuje szeroką ofertą zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. Wzorem poprzednich lat realizowane były one poprzez pracę między innymi: Regionalnego Centrum Kultury „Fabryka Emocji” w Pile, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile, Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Pile wraz z 9 filiami, świetlic szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach, jak również placówek wsparcia dziennego, świetlic socjoterapeutycznych i organizacji pozarządowych. Zajęcia w ww. jednostkach prowadzone były przez cały rok, także w okresie ferii zimowych i wakacji. Były to między innymi:

- projekcje filmów animowanych, zajęcia plastyczne, taneczne i spektakle (RCK „Fabryka Emocji” w Pile)
- zimowa akademie piłki nożnej, nauka i doskonalenie pływania, turniej tenisa stołowego, kulig (MOSiR w Pile)
- wspólne czytanie, projekcje filmów, rozgrywki gier planszowych, zajęcia plastyczne (Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Pile wraz z filiami)
- zajęcia sportowe, rozgrywki gier planszowych, wyjścia do kina, na kręgle, wyjazdy na basen (szkoły podstawowe)
- zajęcia sportowe (gimnazja).

Większość ww. zajęć oferowana była nieodpłatnie, bądź odpłatnie ze zniżkami, do których uprawnia między innymi Karta Dużej Rodziny. W 2016 r. w ramach realizowanego programu „Rodzina Trzy Plus” wydanych zostało **459** Kart Dużej Rodziny, w tym **145** kart dla rodziców oraz **314** kart dla dzieci.

5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji oraz organizacji wspierających rodzinę i dzieci

Jednym z zadań gminy wynikającym z art. 176 pkt 2 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* jest tworzenie asystentom rodziny możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Art. 16 ust. 2 ww. *ustawy* określa natomiast prawo asystentów do korzystania z poradnictwa w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zachowania i wzmocnienia kompetencji zawodowych tej grupy zawodowej.

Pracownicy Zespołu ds. Asysty Rodzinnej podobnie, jak w poprzednich latach, uczestniczyli w konferencjach, warsztatach i szkoleniach organizowanych zarówno w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile oraz w innych jednostkach., w tym:

- Kurs języka migowego – 1 osoba
- „Rodzina w kryzysie rozstania” - 2 osoby
- „Zagrożenia rozwoju dzieci i młodzieży związane z rozwojem cywilizacyjnym” - 4 osoby
- „Zarządzanie zespołem w administracji publicznej – warsztaty praktyczne” - 1 osoba
- „Kierowanie zespołem pracowniczym” - 1 osoba.

Asystenci rodziny uczestniczyli również w cyklu szkoleń skierowanych do osób pracujących z dzieckiem i rodziną z problemem przemocy, które odbywały się w ramach projektu „Pozytywka. Edycja 2016” organizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Szkolenia te obejmowały następujące zagadnienia:

- „Kontakt z dzieckiem – ofiarą przemocy. Podstawy pracy z dzieckiem” - 3 osoby
- „Interwencja kryzysowa” - 3 osoby

- „Dialog motywujący” - 7 osób.

Asystenci rodziny uczestniczyli również w **2** grupowych superwizjach. Wzorem poprzednich lat w MOPS w Pile odbywały się również comiesięczne instruktaże dla asystentów rodziny, prowadzone zarówno przez kadrę kierowniczą, jak i samych asystentów rodziny.

6. Promowanie wartości rodziny oraz prawidłowego wzorca postaw rodzicielskich i relacji w rodzinie

Promowaniem wartości rodziny oraz prawidłowego wzorca postaw rodzicielskich i relacji w rodzinie w 2016 r. zajmowały się przede wszystkim funkcjonujące w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Klub Integracji Społecznej oraz Ośrodek Wsparcia.

Klub Integracji Społecznej zrealizował **5** projektów socjalnych, z których **2** wpisywały się w zadania gminy dotyczące wspierania rodziny. Oprócz projektów KIS prowadził również cykl zajęć integracyjno–edukacyjno-wychowawczych obejmujących **128 spotkań** , w których uczestniczyło **65** osób.

Projekt „Jak rozmawiać z nastolatkiem” skierowany był do osób sprawujących opiekę nad dzieckiem w okresie dorastania. W jego ramach odbyły się dwa bloki warsztatowe pn. „Teoria i praktyka w pigułce” i „Lepsze relacje z nastolatkiem”. Łącznie uczestniczyło w nich **16** osób. Projekt „Super Mama Super Tata” skierowany był natomiast do osób wychowujących dzieci. Składał się z cyklu sześciu zajęć pn. „Świat emocji dziecka”, „Sztuka porozumiewania się w rodzinie”, „Samodyscyplina zamiast kary”, „Samodzielność; jak zachęcić dziecko do samodzielności”, „Jak nasze myślenie o dzieciach determinuje ich zachowanie”, „Pochwały; jak chwalić dziecko”. We wszystkich zajęciach uczestniczyło łącznie **12** osób.

Ośrodek Wsparcia był realizatorem **3** projektów socjalnych wpisujących się w zadania w zakresie wspierania rodziny: „Czerwony balonik”, „Portmonetka”, „Kawiarenka”, które skierowane były do mieszkańców Ośrodka Wsparcia, w tym rodziców z dziećmi oraz młodzieży, która opuściła pieczę zastępczą. W ramach ww. projektów odbywały się wykłady, warsztaty, konsultacje indywidualne, w których uczestniczyło **7** dorosłych osób oraz **15** dzieci.

7. Promowanie działań z zakresu wspierania rodziny

Działania z zakresu wspierania rodziny podobnie jak w poprzednich latach promowali przede wszystkim asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni w trakcie pracy z rodzinami oraz podczas służbowych kontaktów z przedstawicielami instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin i współpracujących z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pile w ww. zakresie.

Realizowane działania polegały przede wszystkim na udzielaniu informacji o idei asysty rodzinnej i rodzin wspierających oraz dystrybucji ulotek dotyczących ww. tematyki. W 2015 r. wydrukowano **1000** szt. ulotek, zaś w 2016 r. dodrukowano kolejnych **300** sztuk.

RODZINA WSPIERAJĄCA

Jest to rodzina z bezproblemowego otoczenia dziecka np. sąsiadzi czy rodzina zaprzyjaźniona.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przyswajając i radząc sobie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Warunek, jaki musi spełniać kandydat na rodzinę wspierającą?

- nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Aby zostać rodziną wspierającą należy:

- złożyć w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile wniosek z uzasadnieniem
- umożliwić przeprowadzenie przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania kandydata
- uzyskać pozytywną opinię dyrektora tutejszego ośrodka
- odbyć bezpłatne szkolenie na terenie MOPS
- podpisać umowę, która uprawnia do zwrotu kosztów udzielenego rodzinnego wsparcia

Warunki, jakie powinien spełniać kandydat na rodzinę wspierającą:

- nie jest i nie był poddawany władzy rodzicielskiej (nie ma wstępnego sądu rodzinnego)
- nie ma problemów wychowawczych z własnymi dziećmi
- nie ma problemów z uzależnieniami np. od alkoholu, narkotyków, haszyszu itd.
- nie posiada stałego zatrudnienia
- wypełnia obowiązki alimentacyjne
- nie jest zaburzony ani objęty psychiatrycznie

Szczegółowych informacji na temat wspierania rodziny udziela:

Zespół ds. Asysty Rodzinnej ul. Bohaterów Stalingradu 23
tel. 67 349 69 54 www. 102
kom. 664 167 118

Dziury: poniedziałek, środa 11.05-18.00
wtorek, czwartek, piątek 7.30-15.30

Opisujemy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile

ASYSTA RODZINNA

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości potrafiła samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

W czasie wspólnych działań z członkami rodziny asystent:

- poradza i pomaga odnieść to, co dobre w rodzinie, a także podpowiada gdzie rodzina może uzyskać wsparcie
- doradza jak pielęgnować niemowlę, opiekować się i wychowywać dzieci, aby były szczęśliwe i słuchały poleceń rodziców
- pomaga w doborze organizacji oraz w znalezieniu sposobów spędzania wspólnego czasu
- pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe
- szereży jak zarządzać pieniędzmi

Asystent rodziny współpracuje z rodziną oraz instytucjami działającymi na rzecz rodzin w celu poprawy ich sytuacji, a przede wszystkim, aby dzieci były bezpieczne i odrosły się czuły w rodzinnym domu.

- informuje jak działać urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka
- wydziera jak wypełniać dokumentację oraz załatwiać sprawy urzędowe
- wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni policyjnej, urzędów i innych instytucji
- pomaga podnieść kwalifikacje zawodowe i znaleźć pracę
- chroni przed niebezpiecznymi zachowaniami dorosłych
- odwiedza rodzinę w jej domu, czasem towarzyszy członkom rodziny w załatwianiu spraw urzędowych
- pomaga rodzinie rozwiązywać problemy oraz doradza w trudnych sytuacjach

W minionym roku kontynuowano działanie polegające na zapraszaniu rodzin po raz pierwszy obejmowanych wsparciem w postaci asysty rodzinnej do siedziby Zespołu ds. Asysty Rodzinnej na spotkanie z kierownikiem zespołu oraz asystentem, który pracuje z daną rodziną. Podczas tych spotkań omawiane były zagadnienia dotyczące współpracy rodziny z asystentem, a także przekazywano informacje o formach wsparcia rodzin, jakie oferuje MOPS w Pile. Łącznie odbyło się **35** takich spotkań, tj. o **12** więcej, niż w 2015 r.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie wspierania rodziny niezmiennie propagowane były również za pośrednictwem strony internetowej ośrodka (www.mops.pila.pl; zakładka Zespół ds. Asysty Rodzinnej) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (www.biuletyn.abip.pl/mopspila; zakładka Zespół ds. Asysty Rodzinnej).

8. Współdziałanie ze społecznością lokalną w ramach rodzinnej integracji

Pomoc w integracji rodziny jest zadaniem gminy, które wynika z art. 8 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile działania te realizuje przede wszystkim

Dzienny Dom Pomocy.

W ramach integracji międzypokoleniowej seniorów z dziećmi i młodzieżą podjętych zostało **14** działań, w których uczestniczyło **60** seniorów, w tym:

- „Babcine i dziadkowe bajanie” w Przedszkolu nr 8 w Pile (zajęcia cykliczne)
- zajęcia artystyczne (np. wspólne wykonywanie kartek okolicznościowych) z uczniami szkoły podstawowej w Zespole Szkół nr 3 im. Lotników Polskich w Pile
- Dzień Polskiej Niezapominajki – spotkanie seniorów z dziećmi z Przedszkola nr 8 w Pile,
- zajęcia artystyczne z dziećmi z Przedszkola nr 8 w Pile,
- spotkanie ze studentami Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile,
- spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka z dziećmi z Przedszkola nr 8 w Pile,
- piknik integracyjny z młodzieżą w ramach Światowych Dni Młodzieży,
- warsztaty kulinarne „Kuchcikowo” z uczniami szkoły podstawowej w Zespole Szkół nr 3 im. Lotników Polskich w Pile,
- wieczór poetycko–muzyczny z uczniami Szkoły Podstawowej nr 2 im. Olimpijczyków Polskich w Pile.

9. Promowanie grup wsparcia oraz działań skierowanych na wzmocnienie kompetencji rodzicielskich; organizowanie grup samopomocowych

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy nadal zabiegał o utworzenie grup samopomocowych i grup wsparcia dla rodziców mających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rekrutację do grup prowadzili asystenci rodziny wśród rodzin, z którymi prowadzą pracę, w jej efekcie pod koniec 2016 r. udało się zawiązać **1** grupę wsparcia, która kontynuuje działalność w 2017 r.

W ubiegłym roku **2** grupy wsparcia utworzono ponadto w ramach realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej projektu „Pozytywka”, skierowanego do rodzin z problemem przemocy. Obydwie grupy (pierwsza dla osób doznających przemocy, druga dla sprawców przemocy) liczyły po **10** osób i odbyły po **12** spotkań.

10. Opracowanie indywidualnych planów pomocy dostosowanych do rzeczywistych potrzeb rodzin przeżywających kryzys

Plany pracy z rodziną są podstawowym narzędziem pracy asystentów, w oparciu o które realizują oni działania na rzecz rodzin. Do opracowania ww. dokumentów obliguje asystentów art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Plany konstruowane we współpracy z rodzinami oraz rejonowym pracownikiem socjalnym, a w przypadku rodzin, z których dzieci są umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Okres, na jaki podpisany jest plan pracy ustalany jest indywidualnie dla każdej z rodzin. W trakcie realizacji planów, mogą być one modyfikowane, kiedy znacząco zmienia się sytuacja rodziny, bądź jeśli zmienia się osobowy skład rodzin np. wskutek umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, czy ich powrotu do rodziny biologicznej.

W 2016 r. asystenci rodziny sporządzili **106** planów pracy, w tym **25** aneksów do utworzonych wcześniej planów. W porównaniu do poprzedniego roku ogólna liczba planów podpisanych z rodzinami zwiększyła się o 11, co wynika z faktu, że w 2016 r. większa była również liczba rodzin objętych asystą.

11. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w 2016 r. przyznawał pomoc o charakterze pieniężnym wynikającą z *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* głównie w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych. Pomoc taką udzielono **1.859** rodzinom liczącym **4. 619** osób.

Inną formą pomocy materialnej, skierowaną do rodzin z dziećmi są świadczenia w postaci opłacenia posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Posiłki realizowane były głównie w pilskich szkołach i przedszkolach, zarówno publicznych, jak i niepublicznych. Tą formą pomocy objęto:

- **340** dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej,
- **879** uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Ponadto żywnością objęci byli uczniowie w oparciu o decyzje dyrektora jednostki oświatowej. W roku ubiegłym było **205** dzieci.

Rodzinom, których sytuacja materialna ogranicza możliwość zakupu dzieciom niezbędnego wyposażenia do szkoły, na zajęcia sportowe, czy opłacenia zajęć

pozalekcyjnych, zgodnie z art. 90d i 90e ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, gmina zapewnia pomoc w postaci stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego. Świadczenia te przyznaje i wypłaca Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile. Stypendia szkolne przyznano w 2016 r. **1.032** dzieciom, natomiast zasiłek szkolny **8** dzieciom.

Kolejnymi świadczeniami skierowanym do rodzin z dziećmi są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wg stanu na ostatni dzień 2016 r. liczba osób uprawnionych, na które wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła 737.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile objął ponadto 1.459 rodzin pomocą w formie świadczeń rodzinnych, w tym:

- 555 rodzin z 1 dzieckiem
- 601 rodzin z 2 dziećmi
- 221 rodzin z 3 dziećmi
- 82 rodziny z 4 i więcej dziećmi.

W poczet świadczeń rodzinnych zalicza się również jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. W minionym roku wypłacono łącznie 571 takich świadczeń dla 563 rodzin.

Nowymi świadczeniami, przyznawanymi rodzinom z dziećmi od roku 2016 są świadczenie wychowawcze przyznawane w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz świadczenie rodzicielskie, przyznawane zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Wg stanu na 31 grudnia 2016 r. świadczenie wychowawcze wypłacono na 6.594 dzieci z 4.571 rodzin, a rodzicielskie pobrało 148 rodzin.

12. Objęcie wsparciem asystenta rodziny możliwie jak największej liczby rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

W minionym roku asystenci rodziny pracowali łącznie ze **123** rodzinami, tj. o **14** więcej niż w 2015 r. Asystenci rozpoczęli pracę z **35** nowymi rodzinami, a zakończyli z **14** rodzinami.

W **5** rodzinach, z którymi asystenci zakończyli pracę, zostały zrealizowane cele

założone w planie pracy i znacznie poprawiło się funkcjonowanie ww. rodzin. Powodem zakończenia pracy w 1 rodzinie było zaniechanie przez nią współpracy z asystentem. W kolejnej rodzinie asysta została zakończona z powodu braku efektów. W 7 rodzinach asysta została zakończona z powodu zmiany metod pracy, bądź w związku ze zmianą ich miejsca zamieszkania. Porównując z danymi za poprzednie lata, w 2016 r. znacznie zmniejszyła się liczba rodzin, w których asysta została zakończona z powodu braku współpracy.

Wśród rodzin, z którymi w 2016 r. asystenci rodziny prowadzili pracę było 35, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej. Należy zaznaczyć, że 7 dzieci z rodzin biologicznych objętych asystą, w efekcie pracy z rodzicami, wróciło pod ich opiekę.

Asystenci rodziny niezmiennie dokumentowali swoją pracę w miesięcznych sprawozdania z pracy rodziną oraz z monitoringu, a także, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, sporządzali okresową ocenę sytuacji rodziny, co jest ich obowiązkiem wynikającym z art. 15, ust.1 pkt 15 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Łącznie asystenci sporządzili 164 okresowe oceny sytuacji rodzin.

13. Zwiększanie dostępności do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin przeżywających kryzys i borykających się z trudnościami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielał pomocy również poprzez zapewnienie nieodpłatnego wsparcia specjalistów, w tym psychologów, pedagogów, prawników oraz doradcy zawodowego.

W ramach działalności Klubu Integracji Społecznej przeprowadzonych zostało:

- 118 konsultacji pedagogicznych,
- 168 konsultacji psychologicznych.

W obszarze pozostałej działalności MOPS w Pile przeprowadzono także:

- 420 konsultacje psychologiczne,
- 4 konsultacje pedagogiczne,
- 86 porad prawnych,
- 41 konsultacji zawodowych.

Łącznie w 2016 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile udzielono **837** porad. Osoby korzystające z pomocy specjalistów kierowane są na konsultacje przede wszystkim przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Warto również zaznaczyć, że rodziny, które są obejmowane asystą, podczas pierwszego spotkania z kierownikiem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej oraz asystentem prowadzącym z nimi pracę, są informowane o wszystkich możliwych formach wsparcia oferowanych przez MOPS w Pile.

14. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia

Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży jest działaniem wpisującym się jednocześnie w zadania z pomocy społecznej, jak i wspierania rodziny. Wzorem poprzednich lat Gmina Piła realizowała to zadanie powierzając je, zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, organizacjom pozarządowym w drodze konkursu.

W ramach wypoczynku letniego zorganizowane zostały: **3** półkolonie, w których uczestniczyło **130** dzieci, **2** turnusy obozu, w których wzięło udział **39** dzieci oraz **2** turnusy kolonii dla **80** uczestników. Łącznie w wypoczynku letnim wzięło udział **249** dzieci. Tak jak w poprzednich latach uczestnicy wypoczynku letniego rekrutowani byli przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile i kierowani na niego w oparciu o decyzje administracyjne.

Ponadto wypoczynek letni zorganizowała także Fundacja Muszkieterów z siedzibą w Swadzimiu w ramach prowadzonej przez siebie akcji charytatywnej „Wakacje z Muszkieterami”. Była ona skierowana do dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, bądź pochodzących z rodzin wielodzietnych lub rodzin, w których dochód nie przekracza 800,00 zł netto na osobę, osiągających dobre wyniki w nauce oraz posiadających dobrą opinię wychowawcy szkolnego, a także czynnie biorących udział w życiu szkoły lub społeczności lokalnej. W ramach tej akcji, w okresie od 28.06.2016 do 07.07.2016 r. odbyła się kolonia letnia w miejscowości Murzasichle, w której uczestniczyło **3** dzieci z Piły. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile pełnił w tej akcji rolę organizacji współpracującej, której zadaniem było wskazanie dzieci spełniających ww. kryteria, nawiązanie kontaktu z opiekunami prawnymi dzieci oraz dopełnienie formalności związanych z rekrutacją dzieci.

15. Włączenie wolontariuszy do pracy z rodzinami

Wolontariat jest już stałą – dobrą praktyką wspierającą działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile w pracy na rzecz dzieci i rodzin. Praca wolontariuszy, podobnie jak w poprzednich latach, polegała na pomocy dzieciom w lekcjach oraz edukacji rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Działalność w pierwszym zakresie niezmiennie realizowało Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, jako zadanie publiczne „Promocja wolontariatu, szkolenie wolontariuszy oraz pośrednictwo pracy wolontariuszy w zakresie pomocy społecznej”, wspierane przez Gminę Piła, zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. W jego ramach wolontariusze pomagali dzieciom w nauce zasadniczo w **5** punktach (w świetlicach szkolnych i budynku przy ul. Bohaterów Stalingradu 23). Łącznie w ramach powyższego zadania **26** wolontariuszy wypracowało **338** godzin.

W 2016 r. wolontariusze prowadzili również zajęcia edukacyjne w zakresie opieki i wychowania dzieci skierowane do rodzin mieszkających w Ośrodku Wsparcia MOPS. Zajęcia odbywały się w formie wykładów, warsztatów, oraz konsultacji indywidualnych w wymiarze po **4** godzin miesięcznie, w oparciu o **3** umowy wolontarystyczne.

III. Inne działania w zakresie wspierania rodziny

Zadaniem własnym gminy realizowanym w oparciu o art.176 pkt 5 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, jest współfinansowanie pobytu dziecka w różnych formach pieczy zastępczej.

Wg stanu na 31 grudnia 2016 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało **34** dzieci zamieszkujących w Pile przed umieszczeniem ich w pieczy zastępczej, za które Gmina Piła zobowiązana jest ponosić częściową odpłatność, a w rodzinach zastępczych **87** dzieci.

W 2016 r. po raz pierwszy w pieczy zastępczej umieszczonych zostało **26** dzieci, z **17** rodzin. Pieczę zastępczą opuściło **19** dzieci, z czego **6** wróciło do rodzin biologicznych, 7 osiągnęło pełnoletność, a **6** trafiło do adopcji. Warto zaznaczyć, że w porównaniu do 2015 r. o **16** spadła liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

natomiast liczba dzieci opuszczających pieczę utrzymała się na zbliżonym poziomie.

Wydatki poniesione przez Gminę Piła na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej ilustruje **załącznik nr 1**. Przeciętna kwota jednego świadczenia na pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniosła **1.575 zł**, natomiast jednego świadczenia za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej **288 zł**.

Wydatki poniesione przez gminę na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej ponownie wzrosły w stosunku do poprzednich lat. Wynika to przede wszystkim z faktu, że w 2016 r. znów zwiększyła się liczba dzieci, za które gmina ponosi 50% odpłatność. Wydatki gminy wyniosły **795. 658 zł** i były wyższe o **215.527 zł**.

IV. Wydatki w ramach realizacji celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wydatki poniesione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny wynikające z *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* ilustruje **załącznik nr 1** do niniejszego opracowania.

Na funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w 2016 r. wydatkowano kwotę **445.517zł**, z czego **305.873 zł** pochodziło ze środków własnych gminy, a **139.645 zł** z dotacji celowej na dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi asystentów rodzin w ramach realizacji resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2016 r. „*Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej*”.

Największą część wydatków na funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej stanowiły wynagrodzenia i pochodne (**406.039 zł**), co podobnie jak w 2015 r. stanowiło **91,14%** ogółu wydatków. W porównaniu z 2015 r. wydatki ogółem wzrosły o **46.317,40 zł**.

Pozostałe wydatki na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2014-2016 ilustruje poniższa tabela.

Tabela 1. Wydatki MOPS w ramach realizacji programu w 2015 i 2016 r.

Lp.	Opis zadania	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Świadczenia z pomocy społecznej - zadania własne gminy (wysokość udzielonych świadczeń wg MPiPS-03)	9 991 787 zł	9 647 373 zł	9 389 970 zł
2.	Wydatki poniesione na placówki wsparcia dziennego	98 250 zł* w tym dotacja na prowadzenie placówek wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży 50 000 zł	71 855 zł* w tym dotacja na prowadzenie placówek wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży 34 100 zł	27 255 zł dotacja na prowadzenie placówek wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży
3.	Zadania zlecone organizacjom pozarządowym w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży (z wyłączeniem placówek wsparcia dziennego)	0	15 900 zł	22 745 zł
4.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży (zadanie zlecone organizacjom pozarządowym)	166 000 zł	166 000 zł	166 000 zł
5.	Dożywianie dzieci i młodzieży w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (wysokość udzielonych świadczeń wg Sprawozdania Pomoc państwa w zakresie dożywiania)	1 017 923 zł w tym ze środków własnych gminy 389 000 zł z dofinansowania 628 923 zł	913 667 zł w tym ze środków własnych gminy 484 439 zł z dofinansowania 429 228 zł	632 243 zł w tym ze środków własnych gminy 162 375 zł z dofinansowania 469 868 zł
6.	Stypendia szkolne i zasilki szkolne	1 598 395 zł	1 590 988 zł	1 773 718 zł
7.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	4 202 591 zł	4 028 722 zł	3 830 977 zł
8.	Wydatki na zasilki rodzinne wraz z dodatkami	5 554 090 zł	5 201 126 zł	6 104 935 zł
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	539 000 zł	507 000 zł	571 000 zł
10.	Świadczenie wychowawcze	x	x	29 250 499 zł
11.	Świadczenie rodzicielskie	x	x	1 692 751 zł
	RAZEM	23 168 036 zł	22 142 631 zł	52 891 093 zł

Zródło: Dane MOPS w Pile

*uwzględniono wydatki na utrzymanie świetlicy w DDP

Jak wynika z powyższego zestawienia rodziny z dziećmi mogą liczyć na znaczące wsparcie finansowe ze strony gminy, dzięki czemu mają możliwość zaspokojenia najważniejszych potrzeb dzieci, w tym bytowych, edukacyjnych oraz związanych z rozwojem zainteresowań i wypoczynkiem. W 2016 r., w związku z wprowadzeniem

Programu „Rodzina 500+” oraz rozpoczęciem wypłat z tytułu świadczenia rodzicielskiego, wartość świadczeń oferowanych pilskim rodzinom wzrosła o ponad 100 %. Znacząco zwiększyła się również liczba beneficjentów świadczeń.

V. Osiągnięte rezultaty

Zgodnie z założeniami *Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2014-2016* ocena, w jakim stopniu udało się wykonać zaplanowane w nim działania, opiera się na zbieraniu danych i ich analizie, a zwłaszcza analizie wskaźników przyjętych do monitorowania jego realizacji. Ilustruje to tabela nr 2.

Tabela 2. Wskaźniki monitorowania realizacji programu w latach 2015 i 2016

Wskaźnik	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	124	109	123
Liczba dzieci w rodzinach objętych asystą	175	240	237
Liczba dzieci, które wróciły z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	5	12	19
Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	583	552	506
Liczba rodzin, w których prowadzony był monitoring sytuacji rodziny po zakończeniu asysty	22	24	16
Liczba placówek wsparcia dziennego	2	3	2
Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w placówkach wsparcia dziennego	64	68	30
Liczba grup wsparcia i grup samopomocowych	4	0	3
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i promocyjnej, w tym:	1082	1131	970
• poradnictwa specjalistycznego	996	987	837
• projektów socjalnych	6	3	5
• zajęć edukacyjnych	80	141	128
Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz wsparcia rodziny	6	5	6
Liczba wolontariuszy pracujących w organizacjach pozarządowych działających na rzecz wsparcia rodziny	26	33	26

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Tabela 3. Inne wskaźniki zidentyfikowane podczas realizacji programu w latach 2015 i 2016

Wskaźnik	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Rodziny po raz pierwszy objęte asystą	15	28	35
Liczba rodzin, u których została zakończona asysta	43 w tym liczba rodzin, które zrealizowały założenia wynikające z planu pracy 24	23 w tym liczba rodzin, które zrealizowały założenia wynikające z planu pracy 11	14 w tym liczba rodzin, które zrealizowały założenia wynikające z planu pracy 5
Liczba indywidualnych planów pomocy dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	122	95	106
Liczba umów z organizatorami wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	6	6	5

Zródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

VI. Podsumowanie

Sprawozdanie z realizacji *Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Pily na lata 2014-2016*, podobnie jak w poprzednim roku, jest jednocześnie sprawozdaniem z wykonania zadań gminy wynikających z *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Należy przy tym podkreślić, że 2016 r. był ostatnim rokiem realizacji ww. *Programu*.

Analiza danych zebranych zarówno w niniejszym opracowaniu oraz sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za lata 2014 i 2015, jak i wskaźników monitorowania stopnia wdrożenia *Programu* pozwala stwierdzić, iż większość zaplanowanych w nim działań została zrealizowana.

W okresie trwania *Programu* objęto asystą łącznie **187** rodzin, z którymi pracę prowadziło na koniec *Programu* **8** asystentów rodziny. W kolejnych latach przewidywany

jest rozwój Zespołu ds. Asysty Rodzinnej. Wynika to z przede wszystkim z faktu, iż z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie *ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*, która zwiększa zakres obowiązków asystentów rodziny, jak i zakres rodzin, które mogą skorzystać z tej formy wsparcia.

Analiza wskaźników monitorowania realizacji *Programu* wskazała ponadto, że współpraca z asystentem rodziny zwiększa szansę rodziców, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej, na odzyskanie prawa do opieki nad nimi. W związku z tym zasadne wydaje się objęcie asystą rodzinną większą niż w poprzednich latach liczbę takich rodzin, co również może skutkować potrzebą zwiększenia zatrudnienia w Zespole ds. Asysty Rodzinnej.

Stopień wdrożenia *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016* potwierdza, że założone cele i opracowane do nich działania były prawidłowe. Znaczna część dotychczas podejmowanych działań wymaga kontynuowania, w związku z czym będą zawarte również w *Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2017-2019*. Skuteczność ich realizacji, tak jak w latach 2014-2016, będzie możliwa wyłącznie przy interdyscyplinarnej współpracy wszystkich pilskich instytucji oraz organizacji realizujących zadania na rzecz dzieci i rodzin.

w z. PREZYDENTA MIASTA

/-/ Krzysztof Szewc

Zastępca Prezydenta

Opracowanie: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile

Spis tabel

Tabela 1. Wydatki MOPS w ramach realizacji programu w 2015 i 2016 r.

Tabela 2. Wskaźniki monitorowania realizacji programu w latach 2015 i 2016

Tabela 3. Inne wskaźniki zidentyfikowane podczas realizacji programu w latach 2015 i 2016

WYDATKI ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Nazwa (wyszczególnienie)	Plan na 01.01.2016 r.	Plan na 31.12.2016 r.	Wykonanie finansowe	Źródła finansowania		% realizacji	Szczegółowy opis
2	3	4	5	środki własne	dofinansowanie w ramach Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2016 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	6	7
Rozdział 85201- Placówki opiekuńczo-wychowawcze							
<i>Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego</i>	525 442,00	535 442,00	524 446,04	524 446,04	0,00	97,95%	Na dzień 31.12.2016 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 24 dzieci. W 2016 roku sfinansowano 333 świadczenia, w tym: *102 świadczenia o 10 % odpłatności (57.584,12 zł), * 41 świadczeń o 30 % odpłatności (63.985,41 zł), *190 świadczeń o 50 % odpłatności gminy.(402.876,51 zł). Średnia wysokość świadczenia wyniosła 1.574,91 zł. Odpłatność uzależniona jest od okresu przebywania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej (10%,30% lub 50% odpłatności)
Rozdział 85204- Rodziny zastępcze							
<i>Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego</i>	282 058,00	277 058,00	271 211,80	271 211,80	0,00	97,89%	Na dzień 31.12.2016 w rodzinach zastępczych przebywa 87 dzieci W 2016 roku sfinansowano 942 świadczeń w tym: *294 świadczenia o 10 % odpłatności (38.085,46 zł) *243 świadczenia o 30 % odpłatności gminy (63.778,44 zł) * 405 świadczeń z 50% odpłatnością gminy (169.347,90 zł) Średnia wysokość świadczenia – 287,91 zł. Odpłatność uzależniona jest od typu rodziny zastępczej, od przyznanych w formie decyzji starosty dodatkowych środków na potrzeby związane z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej oraz okresu przebywania dziecka w rodzinie zastępczej (10%, 30% lub 50% odpłatności). Zobowiązania niewymagalne na 31 grudnia 2016 r wyniosły 906,68 zł

Rozdział 85206- Wspieranie rodziny

<i>Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń</i>	3 486,00	3 186,00	3 157,38	3 157,38	0,00	99,10%	Wydatki przeznaczone na świadczenia na rzecz osób fizycznych (§ 3020) to wydatki na wpłatę ekwiwalentu za używanie prywatnej odzieży jako roboczej dla asystentów rodziny (2.844,88zł) oraz zakup napojów (312,88 zł).
<i>Wynagrodzenia osobowe pracowników</i>	334 345,00	327 345,00	317 706,37	201 248,33	116 458,04	97,06%	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników ds.Asysty Rodzinnej finansowana ze środków własnych gminy w wysokości 266.394,77 zł oraz z dotacji celowej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2016 -Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej" W ydatki na ten cel finansowano w § 4010,4040,4110,4120 klasyfikacji budżetowej
<i>Dodatkowe wynagrodzenie roczne</i>	24 545,00	22 710,00	22 709,97	22 709,97	0,00	100,00%	
<i>Składki na ubezpieczenia społeczne</i>	62 662,00	61 462,00	57 677,45	37 344,23	20 333,22	93,84%	
<i>Składki na Fundusz Pracy</i>	8 412,00	8 412,00	7 945,64	5 092,24	2 853,40	94,46%	
<i>Zakup materiałów i wyposażenia</i>	6 182,00	5 582,00	3 556,37	3 556,37	0,00	63,71%	Na wydatki te składają się wydatki na zakup materiałów biurowych (921,36zł),tonerów (800,00zł), druków (55,35zł), czasopisma i wydawnictwa fachowe (489,66zł) programy i licencje (300,00zł), zakup dwóch maszynek liczących z drukarką (990,00 zł) oraz pozostałe drobne usługi tj. usługi wykonania pieczętek (160,00zł)
<i>Zakup środków żywności</i>	0,00	600,00	595,21	595,21			Na wydatki te składa się zakup poczęstunku na spotkania grup samopomocowych.
<i>Zakup usług zdrowotnych</i>	580,00	380,00	379,00	379,00	0,00	99,74%	Finansowanie wydatków na badania lekarskie asystentów rodzin.
<i>Zakup usług pozostałych</i>	6 620,00	6 620,00	3 122,60	3 122,60	0,00	47,17%	W ramach pozostałych usług finansowno wykonanie ulotek informacyjnych (362,60zł) oraz usługę edukacyjno-szkoleniową (2.600,00zł)
<i>Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych</i>	6 000,00	6 000,00	4 866,43	4 866,43	0,00	81,11%	Oplaty za rozmowy telefoniczne. Zobowiązania niewymagalne na 31.12.201 r wynoszą 300,00 zł
<i>Podróże służbowe krajowe</i>	8 715,00	7 995,00	7 598,49	7 598,49	0,00	95,04%	W ramach tych wydatków finansowany był zakup biletów miesięcznych dla asystentów (7.316,95zł), koszty delegacji w związku z wykonywaniem pracy poza stałym miejscem pracy (91,20zł),ryczałt za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych (59,39zł) oraz zakup biletów jednorazowych (130,95 zł).
<i>Różne opłaty i składki</i>	1 400,00	1 400,00	1 365,30	1 365,30	0,00	97,52%	Wydatki te obejmują opłaty za licencje.
<i>Odpis na ZFŚS</i>	13 128,00	13 675,00	13 674,13	13 674,13	0,00	99,99%	W pozycji tej ujęto wydatki ponoszone zgodnie z przepisami ustawy z 4 marac 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych
<i>Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej</i>	2 000,00	2 720,00	1 162,88	1 162,88	0,00	42,75%	W pozycji tej ujęto wydatki poniesione na szkolenia oraz koszty delegacji na te szkolenia dla asystentów rodziny oraz kierownika zespołu ds asysty.
Razem wydatki w rozdz.85206	478 075,00	468 087,00	445 517,22	305 872,56	139 644,66	95,18%	
Ogółem wydatki	1 285 575,00	1 280 587,00	1 241 175,06	1 101 530,40	139 644,66	96,92%	